

diske institutioner med henblik på at vurdere, om de lever op til kravet om nordisk nytte. Det var et initiativ, som vi helhjertet bakkede op, fordi det er fornuftigt at se på, om det, som blev sat i værk for år tilbage, fortsat skal bestå, eller om det har udspillet sin rolle og pengene må bruges til noget andet.

Jeg skal ikke hævde, at der ikke findes brugbart stof i rapporten til den politiske vurdering, men i hvert fald på ét punkt er den gået totalt fejl i byen. Som definition på begrebet »nordisk nytte« har arbejdsgruppen lagt tre kriterier til grund: Det skal kunne påvises, at nordisk kompetence og konkurrenceevne forøges, at der udvikles nordisk samhørighed, og at der er påviselige økonomiske effekter. Det hedder endvidere, at de tre kriterier er ligeværdige, men – og det er her, det helt fatale kommer: alle tre kriterier må være tilgodeset, for at en nordisk nytte betragtes som tilstedeværende.

Følger man rapportens definition, placerer man stort set hele det folkelige og det kulturelle nordiske samarbejde som værende uden nordisk nytte. Er nordisk kultur kun interessant, når den kan bruges i kulturuger i udlandet eller som indgangsvinkel for nordisk eksportfremme? Eller er det folkelige engagement, der udfolder sig i venskabsbysamarbejdet i Foreningen Norden og i hundredvis af andre organisationer, unyttigt, fordi der ikke kan påvises økonomiske effekter? Rapportens definition er udtryk for en utrolig snæversynethed, og følger man den, er man på vej til at gentage fortidens fejl. I redegørelsen siges det et sted, at det, som adskiller nordisk samarbejde fra andet mellemstatsligt regionalt samarbejde, er »den store erfaring, der ligger i det veletablerede nordiske samarbejde«.

Det udsagn skal jeg ikke bestride, men jeg vil gerne lægge til, at den helt afgørende forskel netop er den folkelige opbakning, det nordiske samarbejde hviler på.

Det nordiske samarbejdes vugge stod i det folkelige samarbejde, og nylige meningsmålinger viser, at et overvældende flertal af nordiske borgere ønsker et forstærket nordisk samarbejde. Det har arbejdsgruppen bag rapporten tydeligvis ikke forstået. I stedet gentager man fortidens synder med hensyn til Danmarks indtræden i De Europæiske Fællesskaber. Man lægger hovedvægten på økonomi, konkurrenceevne og eksport.

Jeg tror, at vi, som er tilhængere af det europæiske samarbejde, mange gange har fortrudt,

at vi fra starten gjorde det ufolkeligt, fordi vi vægtede de økonomiske fordele og glemte et folkeligt engagement. Resultatet ser vi i dag: usikkerhed, skepsis og ekstremt lave stemmeprocenter ved EU-valg.

Lad os dog lære af vore erfaringer i stedet for at gentage vore fejl. I det nordiske samarbejde har vi det folkelige engagement, og det er til syvende og sidst det og ikke økonomiske gevinster, som kan gøre samarbejdet bæredygtigt også fremover.

Denne kritiske holdning til visse dele af rapporten, som jeg her har givet udtryk for, får også konsekvenser for vores holdning til ministerrådets forslag om den videre procedure. Det fremgår af forslaget, dels at rapportens konklusioner skal være vejledende for det fortsatte arbejde, dels at ministerrådet og dets sekretariat skal arbejde videre med rapporten, og at deres konklusioner så skal indarbejdes i budgetforslaget for 1997, og så kan Nordisk Råd give sin mening til kende ved budgetdebatten.

Denne procedure, som her foreslås, giver ikke Nordisk Råd rimelige muligheder for at være med i prioriteringen. Budgetdebatten ligger så sent på året, at det i praksis ikke vil være muligt at føre en drøftelse af nogen af de grundlæggende forudsætninger. Vi ved alle, at nedlæggelse af institutioner er en følelsesladet sag. Men jeg vil gerne understrege, at vi godt vil være med til at se kritisk på institutionerne, også på de folkelige og kulturelle. Vi vil også være med til at nedlægge nogle af dem, hvis de har udspillet deres rolle, men målestokken kan ikke kun være økonomiske gevinster og øget konkurrenceevne. Derfor må proceduren tilrettelægges sådan, at rådet får en seriøs mulighed for at ytre sig på et langt tidligere tidspunkt end ca. halvanden måned, før ændringerne skal træde i kraft. På det tidspunkt har debatten ikke megen mening.

Så vil jeg gerne slutte med at sige, at ved en debat som denne er det jo ofte de kritiske punkter, der trækkes frem, og det har jeg så også gjort i dag. Men det skal dog ikke overskygge, at vi er godt tilfredse med den måde, hvorpå ministeren har varetaget det danske formandskab i det forløbne år. Det har bestemt ikke været det nemmeste år i rådets historie. Det har været store og gennemgribende beslutninger, der skulle træffes. Vi har været glade for den danske håndtering af formandskabet, og det vil jeg godt benytte lejligheden til at takke ministeren for.